

MATURITA 2005

**Pokyny
na hodnotenie písomnej formy
internej časti maturitnej skúšky**

**materinský jazyk
cieľový jazyk**

Apríl 2005

Štátny pedagogický ústav, Pluhová 8, 830 00 Bratislava

Pokyny na hodnotenie písomnej formy internej časti maturitnej skúšky

- 1) Organizáciu hodnotenia písomnej formy internej časti maturitnej skúšky (ďalej PFIČ MS) navrhuje vedúci predmetovej komisie materinského jazyka, resp. cieľového jazyka a schvaľuje riaditeľ školy.
- 2) Hodnotenie PFIČ MS riadi vedúci predmetovej komisie slovenského jazyka školy (ďalej PK).
- 3) Hodnotenie PFIČ MS môže začať 15. apríla 2005 a musí byť ukončené najneskôr ku dňu začiatku ústnej formy internej časti maturitných skúšok v škole.
- 4) Hodnotiteľmi PFIČ MS sú interní učitelia, ktorí majú v aprobácii príslušný jazyk a ktorých touto činnosťou poveril riaditeľ školy.
- 5) Jednotliví hodnotitelia sa riadia pokynmi:
 - vedúceho PK,
 - *Pokynmi na hodnotenie PFIČ MS z materinského jazyka, resp. cieľového jazyka.*
- 6) Každý hodnotiteľ musí rešpektovať obsah *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z príslušného jazyka.*
- 7) PFIČ MS každého žiaka musia posúdiť dvaja hodnotitelia.
- 8) Aby hodnotenie bolo reliabilné (rovnaké pre všetkých), musia hodnotitelia vyvinúť maximálne úsilie, aby každú chybu posudzovali rovnako u všetkých žiakov. Odporúčame viesť si záznamy o jednotlivých častiach PFIČ MS a o spôsobe, ako boli hodnotiteľmi posúdené.
- 9) Hodnotitelia musia pri hodnotení používať pero s červenou náplňou! V rámci hodnotenia treba jasne vyznačiť, kde urobil žiak chybu, resp. za čo sa žiakovi strhávajú body (za čo sa žiak penalizuje).
- 10) Ak niektorú prácu hodnotia dvaja hodnotitelia rôzne, buď sa po vzájomnej konzultácii dohodnú na spoločnom výslednom hodnotení, alebo výsledné hodnotenie určí vedúci PK.
- 11) Každý hodnotiteľ zapíše pridelené body a známky do príslušnej rubriky tabuľky hodnotenia, ktorá je prílohou každej práce PFIČ MS.
- 12) Štátny pedagogický ústav ponúka učiteľom a vedúcim PK možnosť konzultovať problémy spojené s hodnotením PFIČ MS s hlavnými predmetovými koordinátormi na e-mailovej adrese **maturita@statpedu.sk**. Pri koncipovaní e-mailu treba do kolónky predmet (subject) napísať text v tvare: opravy PFIČ – MACJ.
- 13) Niekedy sa počas hodnotenia objaví **podozrenie, že žiaci pri vypracovávaní PFIČ MS spolupracovali (odpisovali)**, niekedy je spolupráca dokonca očividná. Prosíme hodnotiteľov, aby túto skutočnosť **nebrali** pri hodnotení do úvahy, a aby práce hodnotili tak, ako keby neboli odpísané. Prosíme však, aby o všetkých zistených podozreniach bol prostredníctvom vedúceho PK informovaný riaditeľ školy.
- 14) Po skončení hodnotenia PFIČ MS zapíšu hodnotitelia poverení vedúcim PK jednotlivé výsledky žiakov do elektronického formulára na zber výsledkov žiakov z PFIČ MS a zašlú ho Školskému výpočtovému stredisku v Banskej Bystrici.
- 15) Kvalitu hodnotenia PFIČ MS budú priebežne kontrolovať pracovníci Štátneho pedagogického ústavu a Štátnej školskej inšpekcie. Od školského roka 2004/2005 je to aj jedna z úloh predsedu predmetovej maturitnej komisie.

16) V PFIČ MS z materinských a cieľových jazykov boli maturantom ponúknuté na výber 4 z nasledujúcich žánrov.

- Beletrizovaný životopis
- Diskusný príspevok
- Charakteristika osoby
- Rozprávanie
- Úvaha
- Výklad
- Referát
- Umelecký portrét

17) Hodnotenie PFIČ MS z materinských jazykov a cieľových jazykov sa vyjadruje známku a má tieto **zložky hodnotenia**:

- **Vonkajšia forma** (skladá sa z **celkovej úpravy a dodržania rozsahu**).
- **Vnútorňá forma** (skladá sa z **obsahu, kompozície, jazyka, pravopisu a štýlu**).
- **Celkový dojem**.

➤ Každá zložka sa hodnotí známku 1 – 5.

➤ Váha hodnotenia jednotlivých zložiek je v oboch úrovniach 1 : 5 : 1. Pri výpočte váženého priemeru sa používa vzorec

$$Z = \frac{z_1 + 5z_2 + z_3}{7},$$

pričom Z je po zaokrúhlení výsledná známka a z_1 je známka za **vonkajšiu formu**, z_2 je známka za **vnútorňú formu** a z_3 je známka za **celkový dojem**.

➤ V prípade úplného odklonu od témy alebo úplného nedodržania žánrovej formy (slohového útvaru) je celá práca hodnotená výslednou známku 5 (nedostatočný).

18) V rámci hodnotenia **vnútornej formy** sa pridelujú pomocné body, celkom maximálne 20 bodov, a to za

- obsah	0 až 4 body
- kompozíciu	0 až 4 body
- jazyk	0 až 4 body
- pravopis	
0 – 4 chyby	4 body
5 – 8 chýb	3 body
9 – 12 chýb	2 body
13 – 16 chýb	1 bod
17 a viac chýb	0 bodov
- štýl	0 až 4 body

19) Posudzovanie pravopisných chýb:

- Každé nečitateľne napísané slovo je jedna pravopisná chyba.
- Ak je v texte viackrát napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz.
- Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte.
- Nerozlišujeme malé a veľké pravopisné chyby, všetky chyby majú rovnakú hodnotu.

20) Klasifikácia vnútornej formy:

- 20 – 17 bodov = 1 (výborný)
- 16 – 14 bodov = 2 (chválitebný)
- 13 – 10 bodov = 3 (dobrý)
- 9 – 6 bodov = 4 (dostatočný)
- 5 – 0 bodov = 5 (nedostatočný)

21) Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sú hodnotení rovnako ako intaktní žiaci, až na skupinu žiakov s vývinovými poruchami učenia¹ - **dyslexia, dysgrafia, dysortografia. Dyskalkúlia len v spojení s dyslexiou, dysgrafiou, dysortografiou.** Na samotnú dyskalkúliu sa uvedené úpravy nevzťahujú.

22) Pre žiakov s uvedenými vývinovými poruchami učenia (ďalej ŠVVP) sú nasledujúce úpravy:

- Ruší sa hodnotenie vonkajšej formy. Hodnotenie dodržania rozsahu, ktoré bolo súčasťou hodnotenia vonkajšej formy, sa presúva do celkového dojmu.
- V rámci vnútornej formy sa nehodnotí pravopis.

23) Hodnotenie PFIČ MS z materinských jazykov a cieľových jazykov sa vyjadruje známkom a má pre uvedenú skupinu žiakov so ŠVVP tieto zložky hodnotenia:

- **Vnútorná forma** (skladá sa z **obsahu, kompozície, jazyka a štýlu**).
- **Celkový dojem a dodržanie rozsahu.**

➤ Každá zložka sa hodnotí známkom 1 – 5.

➤ Váha hodnotenia jednotlivých zložiek je v oboch úrovniach 4 : 1. Pri výpočte váženého priemeru sa používa vzorec

$$Z = \frac{4z_1 + z_2}{5},$$

pričom Z je po zaokrúhlení výsledná známka a z_1 je známka za **vnútornú formu** a z_2 je známka za **celkový dojem a dodržanie rozsahu**.

➤ V prípade úplného odklonu od témy alebo úplného nedodržania žánrovej formy (slohového útvaru) je celá práca hodnotená výslednou známkom 5 (nedostatočný).

24) V rámci hodnotenia **vnútornej formy** sa pridelujú pomocné body, celkom maximálne 16 bodov, a to za

- obsah	0 až 4 body
- kompozíciu	0 až 4 body
- jazyk	0 až 4 body
- štýl	0 až 4 body

25) Klasifikácia vnútornej formy:

- 16 – 14 bodov = 1 (výborný)
- 13 – 11 bodov = 2 (chválitebný)
- 10 – 7 bodov = 3 (dobrý)
- 6 – 4 body = 4 (dostatočný)
- 3 – 0 bodov = 5 (nedostatočný)

¹ Len žiaci s vývinovými poruchami učenia, ktorí boli počas štúdia na SŠ hodnotení podľa metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov s vývinovými poruchami učenia v ZŠ a SŠ schválených MŠ SR dňa 31.08.2004 rozhodnutím č.CD-2004-12003/23597-1;095 (predtým Metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špeciálnopedagogickými potrebami schválené MŠ SR rozhodnutím č.6164/96-153 zo dňa 12.12.1996).

26) Rozsah PFIČ MS.

Slovenský jazyk a literatúra:

- úroveň A – 3 až 5 strán formátu A4,
- úroveň B – 2 až 4 strany formátu A4.

Maďarský jazyk a literatúra:

- úroveň A – 1,5 až 5 strán formátu A4,
- úroveň B – 1,5 až 4 strany formátu A4.

Ukrajinský jazyk a literatúra:

- úroveň A – 1,5 až 5 strán formátu A4,
- úroveň B – 1,5 až 4 strany formátu A4.

Slovenský jazyk a slovenská literatúra:

- úroveň A – 2 až 4 strany formátu A4,
- úroveň B – 2 až 4 strany formátu A4.

27) Pri hodnotení PFIČ MS je nutné brať do úvahy predovšetkým vonkajšiu formu, vnútornú formu a celkový dojem.

28) Vonkajšia forma.

◆ **Celková úprava:**

- čitateľnosť (zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržiavanie diakritických znamienok),
- zreteľné grafické členenie odsekov,
- prepísanie práce z konceptu do čistopisu,
- čistota textu – bez škrtania,
- dodržiavanie okrajov.

◆ **Dodržanie rozsahu.**

Poznámka: Žiakom s vývinovými poruchami učenia uvedenými v bode 21 sa nehodnotí vonkajšia forma. Hodnotenie dodržania rozsahu sa presúva do celkového dojmu.

29) Vnútorná forma.

◆ **Obsah:**

- dodržanie témy,

beletrizovaný životopis

- epickosť,
- faktografia – umelecké zakomponovanie najdôležitejších faktov (minimálne 5), napr. narodenie, rodinné zázemie, štúdium, záujmy, schopnosti, ambície do budúcnosti ap.

diskusný príspevok

- vlastné hodnotenie problémov s využitím aktuálnych poznatkov o danej problematike (subjektívno-objektívny prístup),
- používanie argumentov (tvrdenia s dôkazmi) a citátov s cieľom presvedčiť poslucháčov.

charakteristika osoby

- enumerácia vlastností osoby vo vzťahu k sebe, k obdobiu, k práci ap.,
- komplexná charakteristika osoby, t. j. vlastnosti človeka z viacerých uhlov pohľadu.

referát

- rozhl'adenosť, informovanosť,
- dôkladné objasnenie témy, predstavenie témy,
- argumentovanie, dokazovanie,
- schopnosť hodnotiť,
- objektívnosť.

rozprávanie

- príbeh s pointou.

umelecký portrét

- vecnosť,
- informovanosť,
- poznanie analyzovaných diel a rozpoznanie rôznych súvislostí,
- vyzdvihnutie podstaty, schopnosť vytvoriť systém.

úvaha

- aktualizácia,
- používanie hodnotiacich prvkov na úrovni zodpovedajúcej úrovni veku študenta,
- subjektívnosť.

výklad

- jasné vysvetlenie problému,
- používanie argumentov (tvrdenia s dôkazmi),
- používanie citátov, bibliografických záznamov ap.,
- objektívnosť.

◆ **Kompozícia:**

- uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu (dodržanie žánrovej formy),

beletrizovaný životopis

- členenie textu,
- časová postupnosť podľa vopred zvoleného plánu.

diskusný príspevok

- nadväznosť a logickosť textu,
- členenie textu (oslovenie, úvod, jadro, záver, poďakovanie).

charakteristika osoby

- nadväznosť a logickosť textu,
- členenie textu (oslovenie, úvod, jadro, záver, poďakovanie).

referát

- uplatnenie zásady postupnosti – priestorová a časová postupnosť, odvolávanie sa na predchádzajúce a nasledujúce,
- členenie textu – uvedenie témy, jadro, záver.

rozprávanie

- vnútorná stavba epického diela (zápleтка, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; pri jednoduchom rozprávaní – úvod, jadro, záver, t. j. udalosť zachytená v časovom slede),
- členenie textu na pásmo rozprávača a pásmo postáv.

umelecký portrét

- uplatnenie zásady postupnosti – priestorová a časová postupnosť, odvolávanie sa na predchádzajúce a nasledujúce,
- členenie textu – uvedenie témy, jadro, záver.

úvaha, výklad

- nadväznosť a logickosť textu,
- členenie textu.

◆ **Jazyk:**

- správne využitie slovných druhov typických pre daný slohový postup, resp. žánrovú formu (slohový útvar),
- syntaktická a morfológická správnosť použitých jazykových prostriedkov.

diskusný príspevok

- syntaktické prostriedky (napr. zložené súvetia – príčinnno-následné, dôsledkové ap., polovetné konštrukcie a i. vo výkladovej časti príspevku a pestrá modalita v úvahovej časti príspevku).

charakteristika osoby, referát, umelecký portrét

- syntaktické prostriedky (napr. vety s viacnásobným vetným členom),
- použitie prídavných mien, prísloviak; synonymám.

rozprávanie

- rôznorodosť syntaktických prostriedkov,
- použitie častíc, citosloviak.

úvaha

- syntaktické prostriedky (napr. jednočlenné vety, príčinnno-následné vety, slovosled, rôzna modálnosť a dĺžka viet).

výklad

- syntaktické prostriedky (napr. zložené súvetia, polovetné konštrukcie a i.).

◆ **Pravopis:**

- počet chýb.

Poznámka: Žiakom s vývinovými poruchami učenia uvedenými v bode 21 sa nehodnotí pravopis.

◆ **Štýl:**

beletrizovaný životopis

- tvorivé využitie lexiky typickej pre daný jazykový štýl (najmä umelecké jazykové prostriedky),
- originálnosť.

diskusný príspevok

- tvorivé využitie lexiky typickej pre daný jazykový štýl (napr. odborné termíny),
- použitie prvkov presviedčania (podnecujúce a motivujúce poslucháčov, napr. rečnícke otázky),
- subjektívna interpretácia objektívnych faktov (použitie 1. os. sg. alebo 1. os. pl.).

charakteristika osoby

- tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov (vyšší, stredný, nižší),
- využitie štylistických prostriedkov priamej a nepriamej charakteristiky.

referát

- tvorivé využitie lexiky typickej pre daný jazykový štýl,
- originálnosť.

rozprávanie

- rôznorodosť modálnej stavby viet,
- tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov (vyšší, stredný, nižší),
- pútavosť.

umelecký portrét

- tvorivé využitie lexiky typickej pre daný jazykový štýl,
- používanie najmä umeleckých jazykových prostriedkov.

úvaha

- tvorivé využitie lexiky všetkých štýlov (vyšší, stredný, nižší),
- subjektívnosť (použitie 1. os. sg. alebo 1. os. pl.),
- originalnosť, nie frázovitosť.

výklad

- tvorivé využitie lexiky typickej pre daný jazykový štýl (napr. odborné termíny, neutrálnosť jazyka a i.),
- objektívnosť (použitie 1. os. pl. alebo 3. os. sg.).

30) Celkový dojem

- ◆ Celkové vyznenie práce.

Poznámka: Žiakom s vývinovými poruchami učenia uvedenými v bode 21 sa v rámci celkového dojmu hodnotí aj dodržanie rozsahu.

Príklad hodnotenia PFIČ MS a vyplnenie tabuľky:

Hodnotenie PFIČ MS
~~zo slovenského jazyka a literatúry²~~
~~z maďarského jazyka a literatúry²~~
 z ukrajinského jazyka²
~~zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry²~~

Rodné číslo žiaka:

1	0	1	2	4	0	4	0	0	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Úroveň predmetu²: **A** **B**

Číslo témy: **3**

Vnútoraná forma	Body
Obsah	2
Kompozícia	4
Jazyk	2
Pravopis	1
Štýl	3
Spolu	12

	Známka
Vonkajšia forma	1
Vnútoraná forma	3
Celkový dojem	3
Celkové hodnotenie	3

1. **Vnútornú formu** hodnotíte takto:

- obsah – 2 body,
- kompozícia – 4 body,
- jazyk – 2 body,
- pravopis – 14 chýb – 1 bod,
- štýl – 3 body.

2. Za **vnútornú formu** ste prideliť 12 bodov, ktoré zodpovedajú známke 3 (dobrý), a teda do vzorca za z_2 dosadíte 3.

3. Ak ste za **vonkajšiu formu** dali známku 1 (výborný), tak do vzorca za z_1 dosadíte 1.

4. Ak ste za **celkový dojem** dali známku 3 (dobrý), tak za z_3 dosadíte 3.

$$\text{Podľa toho: } Z = \frac{1 \cdot 1 + 5 \cdot 3 + 1 \cdot 3}{7} = \frac{1 + 15 + 3}{7} = \frac{19}{7} \approx 2,7.$$

5. **Celkové hodnotenie** bude 3 – dobrý.

² Nehodiace sa prečiarknite

Príklad hodnotenia PFIČ MS žiaka s vývinovými poruchami učenia a vyplnenie tabuľky:

Hodnotenie PFIČ MS³
 zo slovenského jazyka a literatúry²
~~z maďarského jazyka a literatúry²~~
~~z ukrajinského jazyka³~~
~~zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry²~~

Rodné číslo žiaka:

1	8	1	2	4	0	4	0	0	0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Úroveň predmetu² **A** **B**

Číslo témy: 1

Vnútoraná forma	Body
Obsah	2
Kompozícia	4
Jazyk	2
Pravopis	×
Štýl	3
Spolu	11

	Známka
Vonkajšia forma	×
Vnútoraná forma	2
Celkový dojem a dodržanie rozsahu	4
Celkové hodnotenie	2

1. **Vnútornú formu** hodnotíte takto:

- obsah – 2 body,
- kompozícia – 4 body,
- jazyk – 2 body,
- štýl – 3 body.

2. Za **vnútornú formu** ste prideliili 11 bodov, ktoré zodpovedajú známke 2 (chválitebný), a teda do vzorca za z_1 dosadíte 2.

4. Ak ste za **celkový dojem a dodržanie obsahu** dali známku 4 (dostatočný), tak do vzorca za z_2 dosadíte 4.

$$\text{Podľa toho: } Z = \frac{4 \cdot 2 + 4}{5} = \frac{8 + 4}{5} = \frac{12}{5} = 2,4 \approx 2$$

5. **Celkové hodnotenie** bude 2 – chválitebný.

³ Žiaci s vývinovými poruchami učenia

Poznámky: